

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 06-08-2021 r.

Marcin Wiącek

VII.613.112.2020.ST

**Pan
gen. insp. Jarosław Szymczyk
Komendant Główny Policji**

ePUAP

Szanowny Panie Komendancie,

dziękuję za odpowiedź (pismo z dnia 28 czerwca 2021 r. o sygn. Kpl-4847/4126/2021) na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie działań podejmowanych przez Policję w nocy z dnia 22 na 23 października 2020 r. wobec uczestników zgromadzenia spontanicznego wyrażających protest w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku dotyczącego ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

Niestety, co stwierdzam z przykrością, odpowiedź ta nie odnosi się do istoty zarzutów zawartych w wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 30 maja 2021 r. W szczególności zawarte w odpowiedzi stwierdzenie, że „Policja nie ma umocowania do badania zgodności z Konstytucją RP obowiązujących aktów prawnych” nie pozostaje w jakimkolwiek związku z istotą zarzutów zawartych w wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich. Oczywiście jest (zwłaszcza w świetle wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2021 r. o sygn. akt IV KK 238/21), że wprowadzany kolejnymi rozporządzeniami wydawanymi na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845 ze zm.) zakaz zgromadzeń publicznych wykraczał nie tylko poza granice upoważnienia ustawowego, ale także naruszał art. 57 Konstytucji RP. Jednak nie to stanowiło przecież treść wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich skierowanego do Pana Komendanta.

Omawiane wystąpienie dotyczyło tego, że funkcjonariusze Policji podejmowali interwencje wobec osób demonstrujących w sytuacji, gdy zarzucane im czyny nie stanowiły żadnego z wykroczeń stypizowanych w Kodeksie wykroczeń (dalej jako: k.w.). Komendant Stołeczny Policji, uzasadniając materialnoprawną podstawę podejmowania interwencji przez Policję, powoływał się na art. 54 k. w. (a więc na wykraczanie przeciwko wydanym z upoważnienia ustawy przepisom porządkowym o zachowaniu się w miejscach publicznych) i nie przyjmował argumentacji Rzecznika Praw Obywatelskich (dość oczywistej w świetle obowiązującego prawa), że wydawane na podstawie art. 46a i art. 46b ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi przepisy kolejnych rozporządzeń Rady Ministrów nie są przepisami porządkowymi w rozumieniu art. 54 k. w., a tym samym ich naruszenie nie uzasadnia interwencji Policji. Wskazywał równocześnie, że „działania Policji w zakresie stosowania przepisu art. 54 k. w. zarówno w aspekcie materialno-prawnym, jak i proceduralnym będą podlegały ocenie na etapie postępowania sądowego”.

Otóż taka ocena działań Policji została właśnie dokonana w wyniku kasacji wnoszonych do Sądu Najwyższego przez Rzecznika Praw Obywatelskich i jest to ocena bardzo surowa. Sąd Najwyższy stwierdził (m. in. wyroki z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt II KK 40/21; z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. akt II KK 75/21; z dnia 15 kwietnia 2021 r., sygn. akt V KK 11/21; z dnia 5 maja 2021 r., sygn. akt V KK 132/21, sygn. akt V KK 126/21, sygn. akt II KK 106/21; z dnia 12 maja 2021 r., sygn. akt II KK 76/21 i II KK 82/21; z dnia 9 czerwca 2021 r., sygn. akt II KK 221/21; z dnia 11 czerwca 2021 r., sygn. akt II KK 202/21 i II KK 226/21; z dnia 15 czerwca 2021 r., sygn. akt II KK 180/21; z dnia 27 lipca 2021 r., sygn. akt II KK 304/21), że celem przepisów wydawanych na podstawie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi była ochrona zdrowia (art. 68 ust. 1 Konstytucji RP) i w ramach tak zakreślonego celu, realizacja konstytucyjnego obowiązku zwalczania chorób zakaźnych (art. 68 ust. 4 Konstytucji RP), w związku z tym przepisy te w oczywisty sposób nie stanowiły przepisów porządkowych w rozumieniu art. 54 k. w. W przypadku bowiem przepisów porządkowych przedmiot ochrony stanowi bowiem porządek i spokój w miejscach publicznych, a nie ochrona zdrowia realizowana poprzez zwalczanie epidemii.

Rzecznik Praw Obywatelskich zgadza się oczywiście ze zdaniem, wyrażonym w wymienionej na wstępie odpowiedzi, że „zgodnie z wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą legalizmu, Policja działa na podstawie i w granicach prawa”. Jednak w świetle powołanego tylko przykładowo orzecznictwa Sądu Najwyższego (a tych wyroków jest znacznie więcej) Policja nie działała w tym przypadku na podstawie i w granicach prawa. Jak już bowiem zostało wskazane w wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich w tej sprawie z dnia 30 maja 2021 r., Policja nie mając do tego podstaw w obowiązujących przepisach Kodeksu wykroczeń, w sposób masowy legitymowała, dokonywała zatrzymań, przesłuchań, nakładała mandaty karne oraz jako oskarżyciel publiczny kierowała do sądów bezzasadne w świetle obowiązującego prawa wnioski o ukaranie. Przenosząc opis tych działań na określone w Konstytucji RP prawa lub wolności, Policja dopuściła się w ten sposób naruszeń wolności osobistej, prawa do prywatności, a w zakresie postępowań mandatowych naruszyła konstytucyjną zasadę (art. 42 ust. 1 Konstytucji RP), że odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Tylko tego też dotyczyło skierowane do Pana Komendanta wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 30 maja 2021 r. Nie obejmowało ono natomiast problematyki zgodności z Konstytucją RP kolejnych rozporządzeń Rady Ministrów wydawanych na podstawie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Niestety, udzielona odpowiedź z dnia 28 czerwca 2021 r. nie stanowi rzetelnego odniesienia się do rzeczywistej treści wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich, stąd też po raz kolejny, wskazując jako podstawę działania art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o ponowne zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/